

Műanyagok a tőzsdén

Tárgyszavak: tőzsde; műanyag alapanyagok; áringadozás; pénzpiac; ígervény; áruforgalom.

A műanyagok ára széles sávban és gyakran változik. Az ebből fakadó legfőbb gond, a bizonytalanság csökkentése érdekében a londoni fémtőzsde (**London Metal Exchange; LME**) Műanyag Bizottsága (**LME's Plastics Committee**) szakemberei – közöttük a **Basell Polyolefines**, a **Dow Chemical** és a **Nova Chemicals** képviselői – a fémek kereskedelmében alkalmazott kereskedelmi ügyletekhez hasonlóan kísérletet tesznek az „ígervények” („Futures”) bevezetésére a műanyagok esetében is. Ezek tőzsdei kereskedelemben alkalmazott szerződések, részvényekhez hasonlóan forgatható értékpapírok, amelyekben az eladók és vevők kötelezik magukat arra, hogy a jövőben egy meghatározott időpontban, a szerződésben kikötött áron eladják, illetve megvegyék az *ígervényben* meghatározott mennyiségű műanyagot. Jelenleg egy *ígervény* 24,75 tonna általános típusú fröccsönthető polipropilén, illetve fúvásra és keverékek gyártására alkalmas, buténalapú lineáris kis sűrűségű polietilén szállítására szól. Az új lehetőségeket a poliolefingyártók óvatosan méltatják, és ellenvetéseiket inkább maguk között fogalmazzák meg. A támogatók egyike, a **Basell** elnök-vezérigazgatója szerint az *ígervények* alkalmazása révén mérsékelhetők azok a feszültségek, amelyek az árak nehezen elfogadható mértékű ingadozásából fakadnak. Véleménye szerint az új kezdeményezés mind a gyártók, mind a feldolgozók számára előnyök forrása lehet.

A támogatók egyik érve, hogy kapcsolat létesül a pénzpiac és a tényleges áruforgalom között. A **BP Chemicals** egyik szakembere szerint: „Figyelünk és tanulunk. Az alapokat leraktuk, a gyártók és feldolgozók mérlegelik, hogyan lehet maximális előnyöket szerezni az *ígervények* révén, hiszen jelenleg a meghatározott termékkör túl szűk, minden gyártmánycsoporton belül csak egy típusra korlátozódik, és számos feldolgozó nem ezeket akarja megvásárolni.”

A **Nova Chemicals** szerint a különleges típusok esetében az árak kilengésének védelme a tömegesen alkalmazott típusok árának szűk határok között tartásán keresztül, vagyis csak közvetett módon érvényesülhet. *Minél inkább különleges típusról van szó, annál kevésbé valószínű, hogy az ígervények nyújtotta előnyök kiaknázzhatók.* Mérlegelendő továbbá, hogy a tömegműanyagok árának várható változásából nem lehet a műszaki műanyagok árának változására következtetni. Az eddigi tapasztalatok szerint az árak

emelkedése során mindkét termékcsoporthoz azonos mértékű drágulás következett be, a tömegműanyagok árának csökkenése során viszont a műszaki műanyagok ára alig változott.

Többek között az **ExxonMobil Chemical** nem érdekelt a tőzsdei kereskedelemben. Vitatják, hogy az új lehetőségek bármit is változtatnának a partnereikkel kiépített kapcsolataik terén, és *semmiképpen sem támogatnak olyan javaslatokat, amelyek harmadik szereplő belépését vonnák maguk után.*

Számos ipari forrás megegyezik abban, hogy a műanyaggyártók és feldolgozók közreműködése, támogatása nem lényeges feltétele a műanyag *ígérvények* sikeres alkalmazásának, sokkal inkább függ ez a pénzügyi befektetők, a beruházó bankok szerepvállalásától. Ugyanis ezektől függ az ágazat likviditása, melynek 70%-a kezükben van, azonban az áruk tényleges forgalmában nem kívánnak részt venni.

A **Nova** szerint minden műanyag *ígérvénynek* csupán 1%-a eredményez tényleges szállítást. Szerintük az *ígérvény* hasonló hatást fejt ki, mint a jelenlegi gyakorlat, amely elővásárlások révén akar kárenyhítést elérni. A műanyag-feldolgozók azonban vonakodnak megelőlegezni a szállításokat, így a kereskedésnek ez a formája nem terjedt el.

Az *ígérvények* előnyei

Az LME szakértői szerint az *ígérvények forgatása során nem jelenik meg új szereplő a tényleges áruforgalomban, és nem változik meg a viszony a műanyagot értékesítő és a feldolgozó vállalatok között. Szerepe csak piaci zavarok esetében mutatkozik, amikor csillapító hatást fejt ki a nagyobb mértékű áringadozások kiegyenlítése érdekében.*

Az *ígérvények* megkönnyítik a pénzügyi befektetők döntéseit, ha úgy vélik, hogy a műanyagiparnak, a gazdaság egyre jelentősebb ágazatának jövője kedvező, és további fejlődése érdekében érdemes befektetni, de közvetlen részesedést nem kívánnak szerezni sem az alapanyaggyártó-, sem a feldolgozóiparban. Az *ígérvényekkel* kereskedők általában pénzügyi spekulánsok, akik tevékenységükkel javítják a piac jövőbeni likviditását, és kockázatot vállalva mérsékelhetik az árváltozásokkal járó kedvezőtlen hatásokat.

Dr. Szabó Ferenc

Sherman, L. M.: Coming soon! Commodities futures trading starts for polyolefines. = *Plastics Technology*, 51. k. 2. sz. 2005. p. 39, 41.

London Metal Exchange looks to further plastics trading. = *European Plastics News*, 31. k. 1. sz. 2004. p. 6.

Esposito, F.: London Metal Exchange plans to take on PP, LLDPE futures. = *Plastics News*, 2003. okt. – www.findarticles.com